

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2026-04-01

Diarienummer:
KSN-2026-00401

Handläggare:
Anton Berg

Svar på motion om upphandling av extern visseblåsarfunktion från Ehsan Nasari (C) och Karin Thalén (C)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Ehsan Nasari (C) och Karin Thalén (C) föreslår i en motion inlämnad till kommunfullmäktige den 26 januari 2026 att Uppsala kommun ska upphandla en extern visseblåsarfunktion. Motionen biläggs ärendet som bilaga 1.

I motionen hänvisar motionärerna till en granskning av kommunens nuvarande visseblåsarfunktion som genomfördes på uppdrag av kommunrevisionen under 2025. Granskningen visade att kommunens visseblåsarfunktion endast delvis uppfyller de krav som ställs.

Sedan motionen lämnades in har kommunstyrelsen i sin hantering av kommunrevisionens granskningsarbete fattat beslut om att se över visseblåsarfunktionens styrning för att säkerställa att arbetet med visseblåsarfrågor fungerar ändamålsenligt (kommunstyrelsen 3 februari 2026 §7). Resultatet av arbetet att åtgärda de brister som granskningen påvisat ska presenteras för kommunstyrelsen senast i juni 2026.

Mot bakgrund av pågående arbete med att säkerställa att visseblåsarfunktionen fungerar ändamålsenligt och beaktar de aspekter som framhålls som viktiga i såväl motionen som i kommunrevisionens granskning bedöms motionens övergripande intentioner vara omhändertagna.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Uppsala kommuns visselblåsarfunktion inrättades 2013 som en del av de åtgärder kommunen vidtog efter att oegentligheter i verksamheten hade uppdagats. Funktionen har kontinuerligt utvecklats sedan dess och haft olika form och omfattning utifrån såväl kommunens behov som förändringar i regelverk och lagstiftning. Funktionen har även granskats på uppdrag av kommunrevisionen vid flera tillfällen, bland annat 2015, 2021, 2023 och senast under 2025. Kommunrevisionens granskningar bidrar både till att stärka visselblåsarfunktionens kvalitet och till att ge underlag för den kontinuerliga utvecklingen utifrån de krav som ställs på kommunen.

I samband med att den nya visselblåsarlagen, lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden, trädde i kraft kom Uppsala kommun att omfattas av de utökade skyldigheter som åligger offentliga arbetsgivare. Mot bakgrund av dessa nya skyldigheter omarbetades kommunens visselblåsarfunktion och trädde i sin nuvarande form i kraft i början av 2024.

Kommunrevisionens granskning 2025, som motionen hänvisar till, skedde mot bakgrund av att tidigare genomförda granskningar visade på vissa brister och att det bedömdes finnas potentiella kvarstående risker kopplat till funktionens ändamålsenlighet, överensstämmelse med nu gällande lagkrav samt kännedomen hos medarbetarna.

I granskningen fann revisorerna att funktionen endast delvis uppfyllde de krav som ställs. De brister som identifierades bestod huvudsakligen i bristande dokumentation vad gäller funktionens styrning, uppföljning samt behov av kompletterande publik information. Kopplat till funktionens styrning lyfte kommunrevisionen fram att de inte kunnat identifiera formella beslut att utredningsgruppen har tillsatts, uttryckliga kriterier för vilka kompetenser som krävs eller ett tydligt och uttryckligt mandat för funktionen att självständigt initiera eller avsluta utredningar. Revisionen framförde dock att nuvarande arbetssätt utgör en god grund att utgå ifrån i arbetet med att åtgärda bristerna, eftersom upprättats utifrån de kompetenser som behövs för att genomföra utredningar och att funktionen inte inkluderar personer i ledande ställning. Granskningen fann vidare att funktionens rutiner för hantering av ärenden var ändamålsenliga, att de som lämnar uppgifter kan garanteras anonymitet och att kännedomen om funktionen bland medarbetare var god.

Mot bakgrund av granskningen fattade kommunstyrelsen beslut om att se över styrningen av visselblåsarfunktionen i enlighet med revisionens rekommendationer samt att resultatet av detta arbete ska redovisas för kommunstyrelsen senast i juni 2026 (2026-02-03, §7).

Motiven att fortsatt ha en intern lösning för visselblåsarfunktionen består i att detta bedöms vara mest effektivt sett till handläggning av ärenden och kostnadskontroll. Den första bedömningen av ett ärende består generellt i att avgöra om det rör sig om ett visselblåsarärende, eller om det är exempelvis en synpunkt, samt att fastställa att den som lämnat rapporten står i en arbetsliknande relation till kommunen, vilket krävs för att omfattas av lagstiftningen. Majoriteten av de rapporter som historiskt inkommit till visselblåsarfunktionen har inte varit visselblåsarärenden och har därför kunnat stängas eller omhändertas på annat lämpligt sätt. Dessa bedömningar underlättas av att ha en god kännedom om kommunkoncernens verksamheter, vilket underlättas

genom en intern funktion. Att funktionen är intern innebär också att ingen extern kostnad för inledande bedömningar om huruvida ärendet är en fråga om visseblåsning uppstått.

Detta utesluter dock inte att det kan finnas behov av tillgång till extern kompetens för att kunna säkerställa oberoende utredning eller tillgång till specialistkompetens där så krävs. Detta bedöms vara ett viktigt komplement för att säkerställa att funktionen fungerar ändamålsenligt.

Med anledning av det pågående arbetet att omhänderta de brister som kommunrevisionens granskning påvisade och att säkerställa att visseblåsarfunktionen fungerar ändamålsenligt anses motionens intentioner vara omhändertagna.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 1 april 2026
- Bilaga 1, Motion om upphandling av extern visseblåsarfunktion från Ehsan Nasari (C) och Karin Thalén (C)

Kommunledningskontoret

Birgitta Pettersson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Motion om upphandling av extern visselblåsarfunktion från Ehsan Nasari (C) och Karin Thalén (C)

Uppsala kommun behöver en visselblåsarfunktion som är uppfyller lagstiftningen, är rättssäker, robust och som inger förtroende hos medarbetare och andra som kan behöva rapportera missförhållanden. Visselblåsarfunktionen är ett viktigt verktyg för att förebygga oegentligheter, stärka den interna kontrollen och upprätthålla en god förvaltningskultur. För att funktionen ska fungera i praktiken krävs att rapportörer upplever trygghet, att hanteringen sker professionellt och att det finns tillräckligt oberoende gentemot den egna organisationen.

Under 2025 genomfördes en granskning av kommunens nuvarande visselblåsarfunktion. Granskningen visar att kommunen endast delvis uppfyller de krav som lagstiftningen ställer och att det finns brister kopplade till bland annat mandat, oberoende och tydlighet i ansvarsfördelning. Detta riskerar att påverka både kvaliteten i ärendehantering och förtroendet för systemet. När visselblåsarfunktionen uppfattas som för nära kopplad till kommunens interna strukturer kan det också leda till att färre vågar rapportera, vilket i sin tur minskar möjligheten att upptäcka och åtgärda missförhållanden i tid.

Att hantera visselblåsarärenden kräver också specialistkompetens inom bland annat juridik och utredningsmetodik. Det är kompetenser som är svåra att långsiktigt säkra och upprätthålla internt i en kommunal organisation, särskilt eftersom ärendemängden kan variera över tid och verksamheten blir sårbar vid personalomsättning. Genom att upphandla en extern visselblåsarfunktion kan kommunen säkerställa tillgång till rätt kompetens när den behövs och minska sårbarheten i organisationen.

En extern lösning stärker också oberoendet och därmed förtroendet för funktionen. Medarbetare och andra rapportörer ska kunna känna att rapporter tas emot neutralt och hanteras utan risk för interna lojalitetskonflikter eller beroendeförhållanden. Mot denna bakgrund anser Centerpartiet att Uppsala kommun bör upphandla en extern visselblåsarfunktion samt säkerställa en tydlig struktur för uppföljning och återrapportering. På detta sätt kan kommunen stärka rättssäkerheten, förbättra kvaliteten i hanteringen och öka tilliten till att missförhållanden tas om hand på ett seriöst och oberoende sätt.

Mot bakgrund av ovan yrkar vi att kommunfullmäktige beslutar:

Att Uppsala kommun upphandlar en extern visselblåsarfunktion.

Ehsan Nasari (C)

Karin Thalén (C)

2026-01-26